

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1935 kl. 8 f. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 12 andra stycket förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 1) angående Sveriges allmänna hypoteksbank m. m.

I en till riksdagen avlåten, den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 204, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning om ändrad lydelse av § 12 andra stycket förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 1) angående Sveriges allmänna hypoteksbank;

2) förordning om vissa ändringar i förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 11) angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända.

Författningsförslagen äro bilagda detta utlåtande.

Det i propositionen framlagda förslaget innebär dels en höjning av belåningsgränsen för lån från hypoteksföreningarna från 55 till 60 procent av belåningsvärdet, dels ock en ändring av bestämmelserna angående de s. k. stående lånen, varigenom maximum för dessa lån skulle bestämmas till $\frac{2}{3}$ av det belopp, vartill lån kan utlämnas, i stället för, såsom nu är fallet, till $\frac{1}{3}$ av belåningsvärdet å egendomen i fråga med undantag av därå växande skog.

Förslaget ansluter sig till ett av 1934 års fastighetskreditsakkunniga utarbetat förslag i ämnet.

Föredragande *departementschefen* har för egen del anfört i huvudsak följande.

En utvidgning, på sätt de sakkunniga föreslagit, av belåningsgränsen i hypoteksföreningarna från 55 till 60 procent av fastigheternas belåningsvärden skulle otvivelaktigt för ägarna av jordbruksfastigheter innebära en fördel. Åtgärden syntes sålunda försvara sin plats såsom ett led i de strävanden att förbättra villkoren för jordbrukarnas primärkredit, som bland annat kommit till uttryck genom det utredningsuppdrag, 1934 års fastighetskreditsakkunniga erhållit. Några betänkligheter ur kreditvärdighets-synpunkt syntes förslaget icke föranleda. Med den starka och solida ställning, hypoteksbanken och hypoteksföreningarna ägde, syntes tilltron till

bankens obligationer säkerligen icke påverkas av den föreslagna lånehöjningen. Densamma hade tillstyrkts av såväl styrelsen för hypoteksbanken som samtliga hypoteksföreningar. Även för egen del finge departementschefen uttala sin anslutning till förslaget.

De sakkunnigas förslag om höjning av maximum för de stående lånen till $\frac{2}{3}$ av det belopp, vartill lån enligt bestämmelserna i förordningen angående hypoteksföreningarna högst må utlämnas, ansåge departementschefen sig på de av de sakkunniga anförda skälen även böra biträda. Jämväl detta förslags genomförande syntes bliva till fördel för jordbrukarna, med hänsyn till att de stående lånen betingade lägre ränta än amorteringslånen.

Vad de sakkunniga föreslagit till tryggande av äldre obligationsinnehavares rätt efter höjningen av belåningsgränsen syntes lämpligt och föranledde sålunda icke någon erinran från departementschefens sida. De föreslagna åtgärderna överensstämde med de åtgärder, som i samma syfte företogs i samband med höjningen år 1930 av belåningsgränsen från 50 till 55 procent.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 26 april 1935.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD AKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg*, *Ernfors*, *Johansson* i *Friggeråker*, *Hansén*, *Ström* i *Lidköping*, *Nilsson* i *Mölndal* och *Swartling*;

från andra kammaren: herrar *Leffler*, *K. A. Westman**, *Paulsen**, *Andersson* i *Falkenberg*, *Svedman*, *Persson* i *Tidaholm**, *Hilding* och *Elmroth**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Förslag

till

Förordning

**om ändrad lydelse av § 12 andra stycket förordningen den 16 maj 1890
(nr 21 s. 1) angående Sveriges allmänna hypoteksbank.**

Härigenom förordnas, att § 12 andra stycket förordningen den 16 maj 1890 angående Sveriges allmänna hypoteksbank¹ skall erhålla följande ändrade lydelse:

Inflyter ej full betalning för lån, som av någon hypoteksförening lämnats å egendom med därå växande skog, och kan föreningen ej helt infria sina förbindelser till banken, äro, om i följd av bankens ställning tillskott från de övriga föreningarna kräves, de föreningar, som utöva skogsbelåning, framför dem, som ej utöva sådan verksamhet, ansvariga för täckande av förlust, som härrör av den omständigheten att lånet beviljats till högre belopp än sextio procent av det å egendomen med undantag av skogen fastställda belåningsvärdet. I den mån skogsbelånande förening ej kan fullgöra densamma för sådant fall åvilande betalningsskyldighet med mindre dess tillgångar nedbringas under det belopp, som förefanns den 1 januari 1931, skola övriga skogsbelånande föreningar övertaga samma skyldighet, så vitt det kan ske utan att jämväl deras tillgångar komme att på angivet sätt nedgå.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1935.

Tillika skall iakttagas följande:

Så länge obligationer, som av hypoteksbanken utgivits före den 1 oktober 1935, äro utelöpande, skall banken tillse, att av den för bankens obligationer ställda säkerheten vid varje tidpunkt ett belopp minst lika stort som bankens skuld i förstnämnda obligationer finnes i in-teckningar av den beskaffenhet, som enligt de före sagda dag gällande grunder fordrats till tryggande av obligationsinnehavarnas rätt.

Skulle vid utredning av bankens tillgångar och skulder full betalning icke inflyta för någon såsom säkerhet för bankens obligationer ställd in-teckning, vars kapitalbelopp överstiger femtiofem procent av det belåningsvärde, som å den in-tecknade egendomen blivit vid in-teckningslånets beviljande fastställt, vare innehavare av obligation, som av banken utgivits under tiden från och med den 1 januari 1931 till och med den 30 september 1935, icke pliktig att vidkännas annan av nämnda omständighet föranledd förlust än sådan, som skulle hava uppkommit även om in-teckningens kapitalbelopp uppgått till allenast femtiofem procent av sagda värde.

¹ Senaste lydelse; se SFS 1930:203.

Förslag

till

Förordning

om vissa ändringar i förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 11) angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända.

Härigenom förordnas, att §§ 4, 14 och 18 förordningen den 16 maj 1890 angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända¹, skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

§ 4.

Lån å jordegendom må meddelas till högst sextio procent av egendomens utav föreningens styrelse fastställda belåningsvärde. På framställning av lånsökanden må, så vitt omständigheterna ej till annat föranleda, i belåningsvärdet inberäknas, förutom jordvärdet, jämväl värdet å växande skog, men ej må åbyggnad eller i övrigt sådant, som kan från egendomen skiljas, tagas i beräkning.

För belåningsvärdets — — — å marken.

Har hypoteksvärdering — — — skogens värde.

Att i — — — § 14.

§ 14.

Lån utan fastställd amortering, med skyldighet till återbetalning inom viss längre tid, må å egendom meddelas till högst två tredjedelar av det belopp, vartill lån jämlikt bestämmelserna i §§ 4 och 5 skulle hava kunnat högst utlämnas mot säkerhet i egendomen med undantag av därå växande skog.

§ 18.

Delägare i hypoteksförening ansvara, en var i förhållande till sin delaktighet, för föreningens förbindelser, i den mån utgifter och förluster ej kunnat täckas med anlåtande av föreningens inkomster för året eller dess egna tillgångar. Kan delägare ej fullgöra den betalningsskyldighet, som till följd härav åligger honom, svare övriga delägare efter samma grund för bristen.

¹ Senaste lydelse; se SFS 1930:204.

Inflyter ej full betalning för lån, som lämnats å egendom med därå växande skog, vare dock delägare, som ej belånat skog, icke ansvarig för fullgörande av föreningens skyldighet i anledning av förlust, som härrör av den omständigheten att lånet beviljats till högre belopp än sextio procent av det å egendomen med undantag av skogen fastställda belåningsvärdet. Till fullgörande av skyldighet, som nu sägs, må tillskott av de skogsbelånande delägarna uttagas, i mån så erfordras till förhindrande av att föreningens tillgångar nedgå under det belopp som förefanns den 1 januari 1931.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1935.